

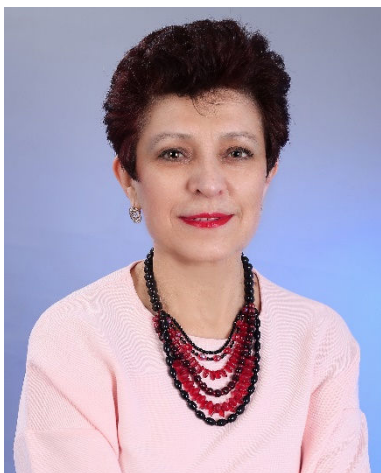
УДК: 351.741:346.5

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2021-77-4-12-22>

Вітвіцький Сергій Сергійович,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Маріуполь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4884-1883>

Бобкова Антоніна Григоріївна,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Маріуполь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0834-7514>

Захарченко Андрій Миколайович,
доктор юридичних наук, доцент
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Маріуполь)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6359-2475>

ПРАВОВА ОСНОВА ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІЦІЄЮ ДОЗВІЛЬНО-ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті проаналізовано стан законодавства щодо здійснення органами й підрозділами Національної поліції України дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання. Обґрунтовано основні напрями вдосконалення правової основи здійснення поліцією зазначених функцій. Особливу увагу приділено питанню приведення спеціальних нормативно-правових актів у відповідність із встановленими законом основними вимогами до дозвільної системи у сфері господарської діяльності.

Ключові слова: Національна поліція України; суб'єкти господарювання; дозвільно-погоджувальні функції; дозвільна система у сфері господарської діяльності.

Постановка проблеми. Серед багатьох функцій Національної поліції України важливе місце належить дозвільно-погоджувальним функціям, у тому числі тим, що здійснюються у відносинах із суб'єктами господарювання. Так, органи та підрозділи Національної поліції уповноважені видавати суб'єктам господарювання дозволи й погодження у сферах поведіння зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами й

матеріалами; забезпечення безпеки дорожнього руху; використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Якісне виконання поліцією зазначених функцій значною мірою залежить від стану правової основи таких відносин. Однак на сьогодні нормативно-правові акти, що регулюють дозвільні відносини за участю поліції та суб'єктів господарювання, містять низку протиріч, неточностей та прогалин. Нерідко це спричиняє виникнення спорів, що стають предметом судового розгляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі питання, що стосуються формування правової основи здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання, раніше розглядалися в науковій літературі. Зокрема, А. Є. Фоменко звертав увагу на недоліки законодавства, що регламентує порядок видачі органами поліції дозволів суб'єктам господарювання на відкриття та функціонування стрілецьких тирів, стрільбищ та мисливсько-спортивних стендів [1, с. 57–60]. У монографії К. І. Апанасенко «Дозвільні правовідносини у сфері господарювання: проблеми теорії і практики» наведено пропозиції щодо усунення прогалин законодавства з питань погодження органами Національної поліції містобудівної документації у разі будівництва, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, залізничних переїздів, споруд у межах смуги відведення автомобільних доріг [2, с. 360–362]. Водночас спеціальні комплексні дослідження правової основи здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання дотепер не проводилися.

Наведене вище вказує на актуальність теми цієї статті.

Метою цієї статті є обґрунтування основних напрямів удосконалення правової основи здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання.

Виклад основного матеріалу. Залежно від предмета регулювання нормативно-правових актів, положення яких становлять правову основу здійснення поліцією зазначених вище функцій, такі нормативно-правові акти можна умовно розподілити на загальні (регламентують базові аспекти дозвільно-погоджувальної діяльності поліції) і спеціальні (визначають особливості видачі поліцією окремих дозволів та погоджень суб'єктам господарювання).

До загальних нормативно-правових актів належать:

– Закон України «Про Національну поліцію» [3] та Положення про Національну поліцію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 28 жовтня 2015 р. № 877 [4] – закріплюють повноваження поліції щодо видачі та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху;

– постанова КМУ від 4 червня 2007 р. № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» [5] – цей перелік охоплює, зокрема, й послуги, що полягають у видачі дозвільних документів різних видів;

– постанова КМУ від 26 жовтня 2011 р. № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг» [6] – регламентує переважно питання оплати за надання відповідних послуг.

Аналіз згаданих нормативно-правових актів указує на окремі недоліки, що ведуть до порушення системності правового регулювання досліджуваних відносин. Це стосується розпорошеності та неузгодженості положень законодавства, у яких ідеться про повноваження та види дозвільних документів, що видаються підрозділами Національної поліції. Так, закріплюючи повноваження поліції щодо видачі та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху, Закон України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію не містять згадки про наявність у поліції

повноважень щодо видачі інших документів дозвільного характеру. Поряд із цим низкою інших нормативно-правових актів (у тому числі підзаконних) встановлено повноваження поліції щодо видачі дозволів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боєприпасів, вибухових матеріалів, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Слід також зауважити, що затверджений постановою КМУ № 795 перелік платних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, містить неточності та прогалини стосовно зазначення деяких видів дозвільних документів, що видаються цими підрозділами. Зокрема, у цьому переліку йдеться про видачу дозволу на перевезення надгабаритних, великовагових вантажів, тоді як спеціальні нормативно-правові акти (ч. 2 ст. 29 Закону України «Про дорожній рух» [7] та ін.) передбачають видачу дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні. Під час укладання зазначеного переліку необґрунтовано залишено поза увагою положення ст. 11 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» стосовно видачі Національною поліцією дозволів суб'єктам господарювання на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [8]. До того ж пункти 7–10 названого переліку, у яких йдеться про видачу поліцією ліцензій на провадження окремих видів господарської діяльності, протирічать спеціальним нормам законодавства з питань ліцензування, згідно з якими органи та підрозділи Національної поліції до органів ліцензування не віднесено [9].

З огляду на зазначене, на рівні Закону України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію як базових нормативно-правових актів, що визначають правові засади організації та діяльності Національної поліції України, варто додатково закріпити повноваження поліції щодо видачі дозвільних документів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боєприпасів, вибухових матеріалів, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Водночас потрібно внести відповідні корегування до затвердженого постановою КМУ № 795 переліку платних послуг, що надаються підрозділами Національної поліції.

Як уже зазначалося, правова основа дозвільних відносин між органами поліції та суб'єктами господарювання представлена й низкою спеціальних нормативно-правових актів. Зважаючи на предмет регулювання цих нормативно-правових актів, серед них можна умовно виокремити ті, що визначають особливості здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у сферах:

- 1) поведження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами й матеріалами;
- 2) забезпечення безпеки дорожнього руху;
- 3) провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Першу з названих сфер регулюють такі спеціальні нормативно-правові акти: Закон України «Про поведження з вибуховими матеріалами промислового призначення» [10]; постанови КМУ від 12 жовтня 1992 р. № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему» [11] та від 7 вересня 1993 р. № 706 «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» [12]; наказ Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) від 21 серпня 1998 р. № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми

властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» (далі – Інструкція № 622) [13].

Указані нормативно-правові акти визначають, зокрема, підстави й порядок видачі органами поліції дозволів окремим категоріям суб'єктів господарювання на придбання, зберігання, перевезення та використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведінки з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них. Крім того, Інструкція № 622 передбачає одержання суб'єктами господарювання погодження органів поліції під час укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних із виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням названих вище предметів, матеріалів і речовин.

Дозвільно-погоджувальні функції поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюються на основі таких спеціальних нормативно-правових актів, як Закони України «Про дорожній рух», «Про перевезення небезпечних вантажів» [14], «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» [15]; Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджені постановою КМУ від 18 січня 2001 р. № 30 [16]; Порядок погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджений наказом МВС України від 4 серпня 2018 р. № 656 [17]. Ці нормативно-правові акти регламентують питання видачі суб'єктам господарювання дозволу на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів.

Правова основа здійснення поліцією дозвільних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання, що провадять діяльність, пов'язану з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, охоплює положення Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»; Порядок видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (затверджений постановою КМУ від 13 квітня 2011 р. № 469) [18]; накази МВС України від 10 січня 2018 р. № 9 «Про деякі питання провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів» [19], від 29 січня 2018 р. № 52 «Про затвердження вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин» [20].

Узагальнений аналіз усіх названих вище спеціальних нормативно-правових актів дозволяє констатувати, що наразі правовій основі дозвільних відносин між органами поліції та суб'єктами господарювання притаманний такий суттєвий недолік, як неналежний розподіл нормативного матеріалу на рівні законів і підзаконних нормативно-правових актів.

Зокрема, майже всі питання здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у сфері поведінки зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами й матеріалами регламентовано на підзаконному рівні. При цьому ключовий для цієї сфери нормативно-правовий акт – Інструкцію № 622 – прийнято на підставі Закону України «Про міліцію», який на сьогодні втратив чинність. Ця Інструкція, зокрема,

частково регламентує питання набуття і здійснення права власності на зброю та інші вищевказані об'єкти, обмежені у цивільному обороті, тоді як згідно зі ст. 92 Конституції України правовий режим власності має визначатися виключно законами України.

Зважаючи на це, на розгляд Верховної Ради України неодноразово вносилися різні варіанти законопроектів, спрямованих на визначення особливостей правового режиму зброї, але жоден із законопроектів не був прийнятий парламентом як закон. На цей час на опрацюванні у профільному комітеті Верховної Ради України перебувають альтернативні законопроекти «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708 від 25 червня 2021 р.) [21] та «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (реєстр. № 5708-1 від 13 липня 2021 р.) [22].

Обидва зазначені законопроекти спрямовані, зокрема, і на врегулювання питань господарської діяльності у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів, і передбачають у тому числі необхідність одержання суб'єктами цієї діяльності відповідних дозвільних документів в органах Національної поліції. Однак ці законопроекти не містять деталізованих положень щодо дозвільних відносин між цими органами та суб'єктами господарювання. Натомість указано лише, що порядок видачі дозвільних документів має бути встановлено КМУ.

Такий підхід до регулювання дозвільних відносин між органами поліції та суб'єктами господарювання не повною мірою відповідає інтересам цих суб'єктів та інтересам суспільства загалом. Адже застосування певних засобів державного регулювання господарської діяльності, у тому числі видача дозволів і погоджень суб'єктам господарювання, є різновидом обмежень свободи підприємництва, а відтак основні питання застосування таких засобів мали б регламентуватися на рівні закону.

У цьому контексті варто відзначити, що із середини 2000-х років у законодавстві намітилася позитивна тенденція щодо впровадження уніфікованих принципів і правил стосовно регулювання дозвільних відносин у сфері господарювання, у тому числі забезпечення належного співвідношення законодавчого та підзаконного регулювання таких відносин. Так, із 2006 року діє Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», яким визначено правові та організаційні засади функціонування цієї системи та встановлено загальні правила діяльності органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру [23]. Згідно зі ст. 4 цього Закону («Основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності») виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, мають встановлюватися: необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру; платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру; строк видачі документа дозвільного характеру або відмови у його видачі; вичерпний перелік підстав для відмови у видачі, переоформлення, анулювання документа дозвільного характеру; строк дії документа дозвільного характеру або необмеженість строку дії такого документа; перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності; перелік та вимоги до документів, які суб'єкту господарювання необхідно подати для одержання документа дозвільного характеру.

Такі вимоги є обґрунтованими, але наразі цим же Законом обумовлено, що його дія не поширюється на дозвільну систему щодо операцій зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими матеріалами й речовинами (ч. 2 ст. 2). Можна припустити, що таке звуження сфери дії цього Закону обумовлено неготовністю органів державної влади до приведення у відповідність з ним спеціального законодавства з питань функціонування дозвільної системи органів внутрішніх справ, а також тим, що дозвільні документи стосовно поводження зі зброєю видаються не лише суб'єктам господарювання. Разом з тим адаптація спеціального законодавства до вимог цього Закону була б цілком доречною, адже встановлені цим Законом принципи і правила загалом зорієнтовані на підвищення

прозорості та прогнозованості дозвільних відносин, недопущення безпідставного втручання державних органів у господарську діяльність, забезпечення балансу інтересів держави та суб'єктів господарювання. Усе це є необхідним і для дозвільних відносин у сфері господарської діяльності, пов'язаної з обігом зброї (боєприпасів, вибухових матеріалів).

Стосовно ж дозвільних відносин поліції із суб'єктами господарювання у сферах забезпечення безпеки дорожнього руху та провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» не виключає ці відносини з предмета свого регулювання. Але разом із тим спеціальні нормативно-правові акти, які безпосередньо регулюють зазначені відносини, не повною мірою відповідають згаданим вище вимогам, установленим ст. 4 названого Закону. Так, усупереч положенням цієї статті Закону на рівні підзаконних нормативно-правових актів визначено перелік та вимоги до документів, які суб'єктам господарювання необхідно подати для одержання відповідних дозволів, строки видачі поліцією дозвільних документів, підстави для відмови у видачі таких документів [16–18].

Окрім зазначеного, між цим Законом та спеціальними нормативно-правовими актами наявні й деякі інші протиріччя. Зокрема, закріплюючи перелік підстав для переоформлення дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, спеціальні нормативно-правові акти [16; 17] передбачають і таку підставу, як зміна найменування перевізника, а в разі коли перевізником є фізична особа-підприємець, – прізвища, імені, по батькові. У той же час ч. 8 ст. 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» прямо передбачено, що зміна найменування та місцезнаходження юридичної особи або прізвища, імені, по батькові та місця проживання фізичної особи-підприємця не є підставами для переоформлення документа дозвільного характеру.

На підставі зазначеного пропонується:

1) поширити дію Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» на відносини з видачі суб'єктам господарювання дозвільних документів щодо поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами;

2) у ході доопрацювання та прийняття законопроекту щодо правового режиму зброї, спеціальних засобів самооборони та боєприпасів закріпити в цьому законопроекті основні положення щодо особливостей видачі поліцією відповідних дозвільних документів з урахуванням вимог, установлених ст. 4 вказаного Закону;

3) привести у відповідність з цими вимогами Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення», а також спеціальні нормативно-правові акти, що регламентують питання видачі поліцією таких дозвільних документів, як дозвіл на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів; дозвіл на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Продовжуючи аналіз, потрібно також відзначити, що в деяких випадках законодавством закріплено повноваження поліції щодо видачі певних документів дозвільного характеру без будь-якого унормування підстав та порядку такої видачі. Зокрема, К. І. Апанасенко цілком слушно звертає увагу на те, що ст. 52³ Закону України «Про дорожній рух» до компетенції Національної поліції віднесено погодження проєктів на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг, залізничних переїздів, комплексів дорожнього сервісу та інших споруд у межах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг. При цьому не визначено перелік документів,

необхідних для здійснення погодження, спеціальні підстави відмови в його здійсненні, не затверджено порядок оформлення і видачі погоджень [2, с. 361–362].

Поділяючи думку К. І. Апанасенко щодо необхідності заповнення вказаних прогалин законодавства, варто наголосити, що аналогічні прогалини наявні й щодо деяких інших видів дозвільних документів, які видаються підрозділами Національної поліції. Так, затверджений постановою КМУ від 4 червня 2007 р. № 795 перелік платних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, передбачає, зокрема, надання такої послуги, як перевірка проєктної документації щодо забудови окремих територій населених пунктів; генеральних планів окремих забудов у населених пунктах; проєктів комплексних схем організації руху та спорудження ліній міського електричного транспорту; схем організації дорожнього руху на відповідність технічним умовам та нормативно-правовим актам з безпеки дорожнього руху з подальшим оформленням документів щодо її розгляду та затвердження з наданням погодження або відмови в наданні погодження. Оскільки від наявності чи відсутності таких погоджень залежить можливість здійснення суб'єктами господарювання певних дій, такі погодження потрібно вважати документами дозвільного характеру (у значенні цього терміна, який міститься у ст. 1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»). Разом з тим підстави та порядок видачі поліцією таких погоджень нині не унормовано, що створює правову невизначеність у цих відносинах та прямо суперечить вимогам зазначеного Закону.

Тому існує потреба усунення цих прогалин законодавства шляхом внесення відповідних доповнень до Закону України «Про дорожній рух» та затвердження Кабінетом Міністрів України порядку видачі підрозділами Національної поліції вказаних погоджень (як це передбачено вимогами ч. 1 ст. 4¹ Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»).

Висновки. На основі проведеного дослідження можна запропонувати такі основні напрями вдосконалення правової основи здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у сфері господарювання:

1) закріплення на рівні Закону України «Про Національну поліцію» та Положення про Національну поліцію повноважень поліції щодо видачі дозвільних документів у сфері обігу зброї, спеціальних засобів самооборони, боєприпасів, вибухових матеріалів, а також дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

2) узгодження затвердженого постановою КМУ переліку платних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, з положеннями спеціальних нормативно-правових актів щодо зазначення видів дозвільних документів, які видаються цими підрозділами;

3) поширення дії Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» на відносини з видачі суб'єктам господарювання дозвільних документів щодо поводження зі зброєю, спеціальними засобами самооборони, боєприпасами та вибуховими речовинами, а також розробка і прийняття спеціального закону щодо правового режиму зброї, спеціальних засобів самооборони та боєприпасів із закріпленням у ньому основних положень щодо особливостей видачі поліцією вказаних дозвільних документів;

4) приведення у відповідність із Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» спеціальних нормативно-правових актів, що регламентують питання видачі поліцією дозволів на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні; погоджень маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів; дозволів на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

5) заповнення прогалин законодавства стосовно підстав та порядку погодження органами поліції проєктної документації щодо будівництва, реконструкції і ремонту автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів, об'єктів дорожнього сервісу, інших дорожніх споруд; забудови окремих територій населених пунктів; генеральних планів окремих забудов у населених пунктах; проєктів комплексних схем організації руху та спорудження ліній міського електричного транспорту; схем організації дорожнього руху.

Перспективи подальших розвідок. Проведений аналіз не вичерпує всіх проблемних питань, що стосуються вдосконалення правової основи здійснення поліцією дозвільно-погоджувальних функцій у відносинах із суб'єктами господарювання. Практична реалізація наведених вище пропозицій щодо окремих напрямів такого вдосконалення потребує їх подальшої конкретизації з належним науковим обґрунтуванням, а відтак відповідна тематика має бути предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Фоменко А. Є. Дозвільні функції Національної поліції України при створенні та утриманні тирів, стрільбищ і мисливських стендів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 54–61.
2. Апанасенко К. І. Дозвільні правовідносини у сфері господарювання: проблеми теорії і практики: монографія. К.: ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова Національної академії наук України», 2020. 430 с.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
4. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877. *Офіційний вісник України*. 2015. № 89. Ст. 2971.
5. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2007. № 42. Ст. 1671.
6. Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098. *Офіційний вісник України*. 2011. № 84. Ст. 3068.
7. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.
8. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 р. № 60/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст. 60.
9. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 609. *Офіційний вісник України*. 2015. № 68. Ст. 2232.
10. Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Закон України від 23 грудня 2004 р. № 2288-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 6. Ст. 138.
11. Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 (зі змінами). *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2021).
12. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами слезоточивої та дратівної дії: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 (зі змінами). *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2021).
13. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42. Ст. 1574.
14. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6 квітня 2000 р. № 644-III. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338.
15. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 47. Ст. 532.

16. Про проїзд великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2001 р. № 30. *Офіційний вісник України*. 2001. № 3. Ст. 75.

17. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань дорожнього перевезення небезпечних вантажів : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 4 серпня 2018 р. № 656. *Офіційний вісник України*. 2018. № 76. Ст. 2560.

18. Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 469. *Офіційний вісник України*. 2011. № 35. Ст. 1437.

19. Про деякі питання провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 січня 2018 р. № 9. *Офіційний вісник України*. 2018. № 20. Ст. 669.

20. Про затвердження вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29 січня 2018 р. № 52. *Офіційний вісник України*. 2018. № 24. Ст. 860.

21. Проект Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. № 5708 від 25 червня 2021 р.). *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360 (дата звернення: 25.10.2021).

22. Проект Закону про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю (реєстр. 5708-1 від 13 липня 2021 р.). *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481 (дата звернення: 25.10.2021).

23. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2806-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 48. Ст. 483.

References

1. Fomenko, A. Ye. (2016). Dozvilni funkciyi Nacionalnoyi policiyi Ukrayini pri stvorenni ta utrimanni tiriv, strilbish i mislivskih stendiv [Permitting functions of the National Police of Ukraine in the creation and maintenance of shooting galleries, shooting ranges and hunting stands]. *Naukovij visnik Dnipropetrovskogo derzhavnogo universitetu vnutrishnih sprav*. № 4. S. 54–61 [in Ukrainian].

2. Apanasenko, K. I. (2020). Dozvilni pravovidnosini u sferi gospodaryuvannya: problemi teorii i praktiki [Permitting legal relations in the field of management: problems of theory and practice] : monografiya. K. : DU «Institut ekonomiko-pravovih doslidzhen imeni V. K. Mamutova Nacionalnoyi akademiyi nauk Ukrayini», 2020. 430 s. [in Ukrainian].

3. Pro Nacional'nu policiyu : Zakon Ukrayiny vid 2 lypnia 2015 r. № 580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [About the National Police : Law of Ukraine dated July 2, 2015. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2015. № 40–41. St. 379 [in Ukrainian].

4. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Nacional'nu policiyu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 28 zhovtnya 2015 r. № 877. *Ofitsiyniy visnyk Ukrayiny* [On approval of the Regulation on the National Police : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 28, 2015. *Official Gazette of Ukraine*]. 2015. № 89. St. 2971 [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia pereliku platnykh posluh, yaki nadaiutsia pidrozdilamy Ministerstva vnutrishnikh sprav, Natsionalnoi politsii ta Derzhavnoi mihratsiinoi sluzhby, i rozmiru platy za yikh nadannia : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 chervnia 2007 r. № 795. *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy* [On approval of the list of paid services provided by the units of the Ministry of Internal Affairs, the National Police and the State Migration Service, and the amount of payment for their provision : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 4, 2007. *Official Gazette of Ukraine*]. 2007. № 42. St. 1671 [in Ukrainian].

6. Deiaki pytannia nadannia pidrozdilamy Ministerstva vnutrishnikh sprav, Natsionalnoi politsii ta Derzhavnoi mihratsiinoi sluzhby platnykh posluh : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 zhovtnia 2011 r. № 1098. *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy* [Some issues of paid services provided by the units of the Ministry of Internal Affairs, the National Police and the State Migration Service : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 26, 2011 № 1098. *Official Gazette of Ukraine*]. 2011. № 84. St. 3068 [in Ukrainian].

7. Pro dorozhnii rukh : Zakon Ukrainy vid 30 chervnia 1993 r. № 3353-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On traffic : Law of Ukraine dated June 30, 1993. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 1993. № 31. St. 338 [in Ukrainian].

8. Pro narkotychni zasoby, psykhotropni rechovyny i precursory : Zakon Ukrainy vid 15 liutoho 1995 r. № 60/95-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On Narcotic Drugs, Psychotropic Substances and Precursors : Law of Ukraine dated February 15, 1995. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 1995. № 10. St. 60 [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia pereliku orhaniv litsenzuvannia ta vyznannia takymy, shcho vtratyly chynnist, deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 serpnia 2015 r. № 609. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [On approval of the list of licensing bodies and recognition as invalid of some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 5, 2015. *Official Gazette of Ukraine*]. 2015. № 68. St. 2232 [in Ukrainian].

10. Pro povodzhennia z vybukhovymy materialamy promysloвого pryznachennia : Zakon Ukrainy vid 23 hrudnia 2004 r. № 2288-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On the handling of explosives for industrial purposes : Law of Ukraine dated December 23, 2004. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2005. № 6. St. 138 [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dozvilnu system : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 zhovtnia 1992 r. № 576. *Ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On approval of the Regulations on the permitting system : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 12, 1992. *Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 29.06.2021) [in Ukrainian].

12. Pro poriadok prodazhu, prydbannia, reiestratsii, obliku i zastosuvannia spetsialnykh zasobiv samooborony, zariadzhennykh rechovynamy slozotochyvoi ta drativnoi dii : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 veresnia 1993 r. № 706. *Ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy* [About the order of sale, acquisition, registration, the account and application of the special means of self-defense charged with substances of tearful and irritating action : the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 7, 1993. *Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 25.10.2021) [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vyhotovlennia, prydbannia, zberihannia, obliku, perevezennia ta vykorystannia vohnepalnoi, pnevmatychnoi, kholodnoi i okholoshchenoi zbroi, prystroiv vitchyznianoho vyrobnytstva dlia vidstrilu patroniv, sporiadzhennykh humovymy chy analohichnymy za svoimy vlastyvoistamy metalnymy snariadamy nesmertelnoi dii, ta patroniv do nykh, a takozh boieprypasiv do zbroi, osnovnykh chastyn zbroi ta vybukhovykh materialiv : Nakaz Ministerstva vnutrishnykh sprav Ukrainy vid 21 serpnia 1998 r. № 622. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [On approval of the Instruction on the procedure for manufacture, purchase, storage, accounting, transportation and use of firearms, pneumatic, melee weapons, devices of domestic production for firing cartridges equipped with rubber or similar non-lethal metal shells, and cartridges to them, and also ammunition for weapons, main parts of weapons and explosives : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 21, 1998. *Official Gazette of Ukraine*]. 1998. № 42. St. 1574 [in Ukrainian].

14. Pro perevezennia nebezpechnykh vantazhiv : Zakon Ukrainy vid 6 kvitnia 2000 r. № 1644-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On transportation of dangerous goods : Law of Ukraine dated April 6, 2000. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 1993. № 31. St. 338 [in Ukrainian].

15. Pro Perelik dokumentiv dozvilnogo kharakteru u sferi hospodarskoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 19 travnia 2011 r. № 3392-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On the List of Permitting Documents in the Sphere of Economic Activity : Law of Ukraine dated May 19, 2011. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2011. № 47. St. 532 [in Ukrainian].

16. Pro proezd velykohabarynykh ta velykovahovykh transportnykh zasobiv avtomobilnymy dorohamy, vulytsiamy ta zaliznychnymy pereizdamy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 sichnia 2001 r. № 30. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [On the passage of large and heavy vehicles by roads, streets and railway crossings : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 18, 2001. *Official Gazette of Ukraine*]. 2001. № 3. St. 75 [in Ukrainian].

17. Pro zatverdzhennia deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv z pytan dorozhnoho perevezennia nebezpechnykh vantazhiv : Nakaz Ministerstva vnutrishnykh sprav Ukrainy vid 4 serpnia 2018 r. № 656. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [On approval of certain regulations on road transport of dangerous goods : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 4, 2018. *Official Gazette of Ukraine*]. 2018. № 76. St. 2560 [in Ukrainian].

18. Deiaki pytannia vydachi dozvolu na vykorystannia obiektiv i prymishchen, pryznachenykh dlia provadzhennia diialnosti, poviazanoi z obihom narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rechovyn i prekursoriv : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 kvitnia 2011 r. № 469. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [Some issues of issuing permits for the use of facilities and premises intended for activities related to the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 13, 2011. *Official Gazette of Ukraine*]. 2011. № 35. St. 1437 [in Ukrainian].

19. Pro deiaki pytannia provadzhennia diialnosti, poviazanoi z obihom narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rechovyn ta prekursoriv : Nakaz Ministerstva vnutrishnykh sprav Ukrainy vid 10 sichnia 2018 r. № 9. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy* [On some issues of activities related to the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated January 10, 2018. *Official Gazette of Ukraine*]. 2018. № 20. St. 669 [in Ukrainian].

20. Pro zatverdzhennia vymoh do obiektiv i prymishchen, pryznachenykh dlia zdiisnennia diialnosti z obihu narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rechovyn, prekursoriv ta zberihannia vyluchenykh z

nezakonnoho obihu takykh zasobiv i rehovyn : Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 29 sichnia 2018 r. № 52. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy* [On approval of requirements for facilities and premises intended for drug trafficking, psychotropic substances, precursors and storage of the following drugs and substances seized from illicit trafficking : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated January 29, 2018. *Official Gazette of Ukraine*]. 2018. № 24. St. 860 [in Ukrainian].

21. Proekt Zakonu pro pravo na tsyvilnu vohnepalnu zbroiu (reiestr. № 5708 vid 25 chervnia 2021 r.). *Ofitsiynyi vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Draft Law on the Right to Civilian Firearms (Reg. № 5708 of 25 June 2021). *Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360 (data zvernennia: 25.10.2021) [in Ukrainian].

22. Proekt Zakonu pro pravo na samozakhyst ta volodinnia tsyvilnoiu vohnepalnoiu zbroieiu (reiestr. 5708-1 vid 13 lypnia 2021 r.). *Ofitsiynyi vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Draft Law on the Right to Self-Defense and Possession of Civilian Firearms (Reg. 5708-1 of 13 July 2021). *Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481 (data zvernennia: 25.10.2021) [in Ukrainian].

23. Pro dozvilnu systemu u sferi hospodarskoi diialnosti : Zakon Ukrainy vid 6 veresnia 2005 r. № 2806-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [On the permitting system in the sphere of economic activity : Law of Ukraine dated September 6, 2005. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*]. 2005. № 48. St. 483 [in Ukrainian].

Vitvitskyi Sergiy,

Doctor of Law, Professor,

Honored Lawyer of Ukraine

(*Donetsk State University of Internal Affairs, Mariupol*)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4884-1883>

Bobkova Antonina,

Doctor of Law, Professor,

Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine,

Honored Lawyer of Ukraine

(*Donetsk State University of Internal Affairs, Mariupol*)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0834-7514>

Zakharchenko Andrii,

Doctor of Law, Associate Professor

(*Donetsk State University of Internal Affairs, Mariupol*)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6359-2475>

**LEGAL BASIS FOR THE IMPLEMENTATION OF PERMITTING AND APPROVAL
FUNCTIONS OF THE POLICE IN THE FIELD OF ECONOMY**

The article analyzes the state of legislation on the implementation of bodies and departments of the National Police permitting and approval functions in the field of economy. On the basis of the conducted research the following basic directions of improvement of a legal basis for realization by police of the specified functions are offered:

- 1) consolidation at the level of the Law of Ukraine "On the National Police" and the Regulation on the National Police of police powers to issue permits in the field of arms, special means of self-defense, ammunition, explosives, as well as permits for the use of facilities and premises carrying out activities on the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;*
- 2) coordination of the list of paid services provided by the units of the National Police approved by the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine with the provisions of special regulations on the types of permits issued by these units;*
- 3) extension of the Law of Ukraine "On Permitting System in the Sphere of Economic Activity" to relations on issuing permits to economic entities for the handling of weapons, special means of self-defense, ammunition and explosives, as well as the development and adoption of a special law on the legal regime of weapons, special means of self-defense and ammunition with the enshrinement of the main provisions on the peculiarities of the issuance by the police of the above permits;*
- 4) bringing in line with the Law of Ukraine "On the permitting system in the field of economic activity" special regulations governing the issuance by the police of permits to participate in traffic of vehicles whose weight or size parameters exceed the normative; approvals of routes of movement of vehicles during road transportation of dangerous goods; permits for the use of facilities and premises intended for activities related to the circulation of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors;*
- 5) filling the gaps in the legislation on the grounds and procedure for approval by police authorities of project documentation for the construction, reconstruction and repair of roads, streets and railway crossings, road service facilities, other road structures; construction of separate territories of settlements; general plans of individual buildings in settlements; projects of complex schemes of traffic organization and construction of urban electric transport lines; traffic organization schemes.*

Key words: *National Police of Ukraine; business entities; permitting and approval functions; permitting system in the field of economic activity.*

Надіслано до редколегії 03.11.2021

Рекомендовано до публікації 08.11.2021